

בית משפט השלום בכפר סבא

ה"פ 21461-06-20 גולדנברג נ' כלמוביל בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט רונן פלג

דני גולדנברג, עו"ד

המבקש

נגד

המשיבים

1. כלמוביל בע"מ

2. משה חברון

3. חברון משה בע"מ

4. החברה המערבית לשיווק ולוגיסטיקה בע"מ

ספרות:

[אורי גורן, בוררות \(נבו, 2018\)](#)

[ישראל שמעוני, אופק חדש בבוררות \(מהד' 2, 2014\)](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הבוררות, תשכ"ח-1968: סע' 16, 16\(א\), 16\(א\)\(5\), 23, יז](#)

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 378, 380](#)

מיני-רציו:

* לבורר אין סמכות להורות על מתן צווי עיקול זמניים.

* בוררות – בורר – סעדים זמניים

המבקש הגיש נגד המשיבים המרצת פתיחה למתן הצהרה, שלפיה הכספים שנתפסו אצל המשיבה 1, מכוח צו עיקול זמני ופסק בורר שניתנו נגד המשיבים 2-4, הם אכן מעוקלים. המחלוקת מתמקדת בשאלה, האם לבורר שקיים הליך בוררות בין המבקש ובין המשיבים 2-4, הייתה סמכות להטיל צו עיקול זמני אצל המשיבה 1. אם ייקבע שהייתה לבורר סמכות כנ"ל, יש לדון בשאלות, האם יש לבית המשפט סמכות לאשר צו ביניים של בורר והאם העיקול שהוטל נותר בתוקף, נוכח החלטה מאוחרת של הבורר?

בית המשפט דחה את המרצת הפתיחה ופסק כלהלן:

אין לבורר סמכות להטיל עיקול זמני והסמכות מסורה לבית המשפט. מכאן, שתובע המבקש סעד ארעי בהליכי בוררות בכלל וסעד של עיקול זמני בפרט, ייטיב לעשות אם יפנה בנדון לבית המשפט ולא לבורר.

לאחר הגשת הבקשה לבורר להורות על מתן צווי עיקול זמניים (ולמעשה במקומה), היה על המבקש להגיש בקשה לבית המשפט להורות על מתן הצווים, מכוח הסמכות הנתונה לו בסעיף 16(א)(5) לחוק הבוררות. מכל מקום, לבית המשפט אין סמכות לאשר בדיעבד את הצו שנתן הבורר.

ממילא צו העיקול הזמני שהוטל על ידי הבורר על כספים המגיעים למשיבים 2-4 מהמשיבה 1 התבטל, לאחר שהמבקש לא הגיש לבית המשפט בקשה לאישורו ואף בקשתו בעניין זה לבורר נדחתה.

פסק דין

1. המבקש הגיש נגד המשיבים המרצת פתיחה למתן הצהרה, שלפיה הכספים שנתפסו אצל המשיבה 1, מכוח צו עיקול זמני ופסק בורר שניתנו נגד המשיבים 2-4, הם אכן מעוקלים.
2. המשיבים הגישו את תשובותיהם להמרצת הפתיחה והמבקש הגיש כתב תגובה לתשובות. בתאריך 23/9/20 התקיים דיון בנוכחות הצדדים ובאי כוחם.
3. כפי שצוין בהחלטה שניתנה בדיון, המחלוקת מתמקדת בשאלה, האם לבורר שקיים הליך בוררות בין המבקש ובין המשיבים 2-4, הייתה סמכות להטיל צו עיקול זמני אצל המשיבה 1. אם ייקבע שהייתה לבורר סמכות כנ"ל, יש לדון בשאלות, האם יש לבית המשפט סמכות לאשר צו ביניים של בורר והאם העיקול שהוטל נותר בתוקף, נוכח החלטה מאוחרת של הבורר מיום 31/7/19.

דיון והכרעה

האירועים שקדמו להגשת המרצת הפתיחה

4. בין המבקש ובין המשיבים 2-4 התנהל הליך בוררות לפני עו"ד חיים קנת (להלן: "הבורר"). הבורר דן במחלוקות בנוגע לשכר טרחתו של המבקש, עבור ייצוג משפטי שהוא העניק למשיבים 2-4.
- פסק הבוררות מיום 2/12/19 חייב את המשיבים 2-4 לשלם למבקש סך של 324,000 ₪, כסכום שאינו שנוי במחלוקת, וכן סך נוסף מצטבר של 425,830 ₪. מסכומים אלו הבורר קיזז סך של 185,899 ₪, שהמשיבים 2-4 שילמו למבקש לאורך השנים.
5. יצוין שפסק הבורר אושר בפסק דין של מותב זה מיום 20/3/20, במסגרת הליך הפ"ב [\(כ"ס\) 57060-12-19](#), [פורסם בנבו] לאחר שבקשת המשיבים 2-4 להורות על ביטול הפסק נדחתה.

6. במסגרת הליך הבוררות, ביום 13/5/19 ניתנה החלטת הבורר, אשר קיבלה את בקשת המבקש והטילה עיקולים זמניים על כספים המגיעים למשיבים 4-2 אצל צדדי ג' ובהם המשיבה 1. ההחלטה ניתנה במעמד צד אחד ולאחריה הבורר דחה מספר בקשות של המשיבים 4-2 לבטלה.
7. במהלך חודש מאי 2019, המבקש המציא את צו העיקול אל המשיבה 1, השוכרת נכס מהמשיבים 4-2 או ממי מהם. המשיבה 1 הודיעה למבקש, שלהבנתה צו עיקול שניתן על ידי בורר אינו תקף כלפי צדדי ג'. עם זאת, המשיבה 1 נקטה אמצעי זהירות ונמנעה מהעברת דמי השכירות אל המשיבים 4-2. סה"כ המשיבה 1 עיכבה אצלה סך של 578,000 ₪.

לבורר אין סמכות להורות על מתן צו עיקול

8. בהחלטתו הבורר ביסס את סמכותו לתת את צווי העיקול הזמניים המופנים אל צדדי ג', על הוראות [הסעיפים 16\(א\) לחוק הבוררות](#), התשכ"ח - 1968, ו- י"ז לתוספת הראשונה לחוק. הסעיפים הנ"ל קובעים כך:

16(א). "בעניינים הבאים נתונות לבית המשפט לגבי בוררות הסמכויות למתן סעד הנתונות לו לגבי תובענה שהוגשה לפניו:

...

- (5) עיקול נכסים, עיכוב יציאה מן הארץ, ערובה להמצאת נכסים, מינוי כונס נכסים, צו עשה וצו לא תעשה".

- יז. "הבורר רשאי לתת פסק הצהרתי, צו עשה או לא תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר שבית המשפט מוסמך לתת, וכן רשאי הוא לתת פסק ביניים המכריע בנושא הבוררות חלקים חלקים".

9. המשיבה 1 הפנתה לפסיקת בית המשפט העליון בעניין [ע"א 603/80 אסטבלישמנט נאהאל נגד הולדיי אינס אינק, פ"ד לה\(3\), 393](#). המחלוקת שם התמקדה בשאלה האם רשאי או חייב שופט, שלפניו בקשה למתן סעד זמני לפי [סעיף 16 לחוק הבוררות](#), שעה שהדיון לפני הבורר כבר החל, לבקש מאת הבורר את חוות דעתו בנוגע לבקשה. תוך כדי הדיון בשאלה זו, בית המשפט התייחס אגב אורחא לשאלת סמכותו של הבורר להורות בעצמו על מתן צו עיקול (בעמ' 395):

"... אין חולקין על סמכותו של בית המשפט לתת סעד של עיקול זמני להבטחת הסכום, שבורר עשוי לפסוק לטובת צד לבוררות, גם כאשר הבוררות כבר החלה. הרשמת נתנה את דעתה על השאלה הנוספת, אם לבורר עצמו סמכות מקבילה להטיל עיקול זמני. התשובה על כך מוטלת בספק, על-פי לשון סעיף יז לתוספת [לחוק הבוררות](#) ... דעתי נוטה לכך, שעל-כל-פנים ביחס להטלת עיקול, סמכותו של בית המשפט היא ייחודית,

ואין לבוררים סמכות מקבילה. הדבר נובע מהשוואת סעיף 16(א)5 של החוק, המזכיר עיקול נכסים במפורש, עם סעיף יז לתוספת, שבו אין זכר לעיקול. אבל בעיה זו אינה טעונה הכרעה בערעור זה".

10. על אף שההתייחסות לסוגיית סמכותו של הבורר נעשתה כאמור אגב אורחא, הנטייה בספרות ובפסיקת בתי המשפט המחוזיים היא להסתמך עליה ולשלול את סמכותו של בורר להורות בעצמו על מתן צו עיקול זמני.

11. כך בספרו של אורי [גורר בוררות](#), בפרק ט', סימן ו' "עיקול זמני", בעמ' 539 :

"אין לבורר סמכות להטיל עיקול זמני והסמכות מסורה לבית המשפט. מכאן, שתובע המבקש סעד ארעי בהליכי בורות בכלל וסעד של עיקול זמני בפרט, ייטיב לעשות אם יפנה בנדון לבית המשפט ולא לבורר".

ובהמשך, תחת הכותרת "היעדר סמכות ליתן צו עיקול זמני", בעמ' 540-541 :

"הוראות אלה (הכוונה להוראות סעיף י"ז לתוספת הראשונה לחוק הבוררות - ר.פ.) מכוונות אך ורק לסעד הסופי שבסמכות הבורר ליתן ואין הן מתייחסות לסעדי ביניים ולצווים זמניים, שהסמכות לתתם הינה רגישה ביותר ומצריכה יכולת לקבל הכרעות כבר בשלבים מוקדמים ועל סמך חומר לכאורי בלבד. מצב זה מחייב הטלת הגבלות על כוחו וסמכויותיו של הבורר. הוראת סעיף 29 לחוק המסמיכה את בית המשפט להורות על עיקול, בין היתר, אגב אישור הפסק מצביעה לכיוון זה. שהרי אילו היה הבורר מוסמך ליתן צו עיקול זמני, ספק אם היה צורך בהוראה לעניין עיקול בעת אישור הפסק והעיקול הזמני היה הופך מאליו קבוע, יחד עם אישור הפסק".

ראו גם בספרו של [ישראל שמעוני, דיני בוררות - אופק חדש בבוררות](#), בעמ' 406 תחת הכותרת "היעדר סמכות לבורר ליתן צו עיקול זמני".

בספרה של פרופ' סמדר אוטולנגי, [בוררות - דין ונוהל](#), צוין גם כן, בעקבות קביעת בית המשפט העליון בעניין [אסטבלישמנט נאהאל](#), כי צו עיקול זמני הוא בסמכותו הייחודית של בית המשפט (בעמ' 665).

12. פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב ב- [ה"פ 190/06 תחכום ט.מ.](#) טכנולוגיה משרדית בע"מ ואח' נ' אור עוז בע"מ ואח' (פורסם במאגרים [פורסם בנבו] - 20/4/06), הוסיף וקבע כך (בעמ' 383) :

"לפי הוראות סעיף 13 לחוק הבוררות, המצוי אף הוא בפרק ד' לחוק הבוררות, הוסמך הבורר להזמין עדים למתן עדות או להמצאת מסמכים ולפסוק להם את שכרם. סמכות זו הוקנתה לבורר במקביל לסמכויות העזר שהוקנו לבית-משפט כאמור בסעיף 16(א)1)

לחוק. מכאן שבמקום שבו מצא המחוקק לנכון להעניק לבורר סמכות עזר מקבילה לזו של בית-המשפט בעניינים המתעוררים במהלך הבוררות, ציין זאת במפורש, ובמקום שלא עשה כן, אין אלא להסיק שלא התכוון ליתן לבורר סמכות עזר מקבילה לזו של בית-המשפט. ועוד. לפי הוראות סעיף 16(ב) [לחוק הבוררות](#) רשאי אף הבורר להגיש בקשה למתן סעד שלפי סעיף 16(א) לחוק. אילו הוסמך הבורר ליתן סעד כאמור בסעיפים 16(א)(2) - 16(א)(5), לא היה צורך לכלול אותו ברשימת הרשאים להגיש בקשה לפי סעיפים אלה. גם מבחינה מעשית נראה שאין תועלת ממשית במתן סמכות לבורר ליתן סעד זמני במהלך הבוררות. אכיפת החלטת בורר מחייבת, בדרך-כלל, אישור בית-משפט בתוך פרק הזמן הקבוע [בחוק הבוררות](#). ממילא, אין במתן החלטה ליתן סעד זמני על-ידי בורר כדי לספק את הצורך המיידי במתן סעד זמני. לפיכך, נראה לי שבמצב החוקי הקיים אין לבורר סמכות ליתן סעד זמני במהלך הבוררות וככל שנדרש סעד כזה על המעוניין לפנות לבית-המשפט".

לקביעה הנ"ל הצטרף בית המשפט המחוזי בתל אביב בפסיקה בעניין [ה"פ 598/07 נעמן איתן - חברה להנדסה ובניין בע"מ ואח' נ' סוליד מקרקעין ופיתוח \(1993\) בע"מ ואח' \(פורסם במאגרים \[פורסם בנבו\] - 12/11/07\)](#).

ראו גם פסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין [ה"פ 8285/09 רות הנדלס נ' גליה שיינין ואח' \(פורסם במאגרים \[פורסם בנבו\] - 9/2/10\)](#).

13. למעלה מן הנדרש, פסיקת בתי המשפט המחוזיים הכירה באפשרות שהצדדים יקנו לבורר בהסכמה סמכות להורות על מתן סעדים זמניים, אך הגבילה את תחולתה לצדדים בעצמם ולא לצדדי ג', שאינם חלק מהליכי הבוררות. כך בעניין [תכום ט.מ. טכנולוגיה משרדית](#), שנזכר לעיל, בעמ' 383:

"אפשר שצדדים לבוררות יסכימו ליתן לבורר סמכות למתן סעד זמני, אולם הסמכה כזו תהיה מעשית רק ביחסים שבין הצדדים לבוררות וכל עוד הם מקבלים עליהם לבצע החלטות כאלה של הבורר, או מסכימים על סנקציות במסגרת הליך הבוררות".

14. אל מול המגמה הברורה בפסיקה ובספרות, המבקש הפנה בתשובתו לפסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין [בש"א 3002/06 אפ.טי.אס - פורמולה טלקום סולושנס בע"מ נ' מערכות דרכים מתקדמות בע"מ \(פורסם במאגרים \[פורסם בנבו\] - 23/10/06\)](#). אין בהפניה זו כדי לסייע למבקש. באותו עניין הוגשה בקשה למתן צו מניעה זמני, שיאסור מימוש של שתי ערבויות בנקאיות אוטונומיות. בית המשפט ציין כי קביעתו בדבר סמכות הבורר לתת צו "לא תעשה", אינה סותרת את פסיקת בית המשפט העליון בעניין [אסטבלישמנט נאהאל](#), שדנה בסמכות לתת צו עיקול. זאת מן הטעם שצו "לא תעשה" נכלל בסעיף י"ז לתוספת הראשונה [לחוק הבוררות](#), בעוד שצו עיקול לא נכלל בו.

15. בענייננו, הסכם הבוררות בין המבקש ובין המשיב 2, שצורף כנספח להמרצת הפתיחה, לא הקנה לבורר סמכות למתן צווי עיקול זמניים.

הפסקה האחרונה בסעיף 4 של הסכם הבוררות מהווה חזרה על סעיף י"ז לתוספת הראשונה בחוק. אפילו הייתה הסכמה כזו, ספק אם הייתה לה תחולה לגבי עיקולים זמניים המוטלים אצל צדדי ג', דוגמת המשיבה 1.

16. המסקנה העולה מהוראות [חוק הבוררות](#), התשכ"ח - 1968, ומהפסיקה הרלוונטית, היא שלבורר לא הייתה סמכות להורות על מתן צו עיקול זמני אצל המשיבה 1, ומכאן שדינה של המרצת הפתיחה להידחות.

טענות חלופיות

17. הקביעה דלעיל, שצו העיקול הזמני ניתן בחוסר סמכות, מייטרת למעשה את הדיון בטענות חלופיות של המשיבים, המניחות כי הצו ניתן כדין. למען השלמת התמונה, אדון בהן להלן.

לבית המשפט אין סמכות לאשר צו ביניים של בורר

18. [ס' 23 לחוק הבוררות](#), התשכ"ח - 1968, מקנה לבית המשפט את הסמכות לאשר פסק בוררות, בניגוד להחלטת ביניים דוגמת מתן צו עיקול זמני. בית המשפט העליון עמד על כך ב- [ע"א 3253/02 שירותי בריאות כללית נ' עו"ד מייטלס, פ"ד נז\(3\) 405](#), בעמ' 410-409:

"אולם אם החלטת הבורר הראשונה היא בגדר החלטת ביניים, לא הייתה מייטלס רשאית לבקש לאשרה, כללית לא נזקקה לבקשה לבטלה, ובית-המשפט לא היה רשאי לאשרה ... לפי [חוק הבוררות](#), בית-המשפט יאשר החלטת בורר או יבטלה לפי בקשת בעלי-הדין רק אם היא בגדר 'פסק בוררות'".

19. כך גם בפסיקת בית המשפט המחוזי בתל אביב בעניין [תחכום ט.מ. טכנולוגיה משרדית](#), שנזכר לעיל, בעמ' 383-384 (ההדגשות בציטוטים אינן במקור):

"אפשר שצדדים לבוררות יסכימו ליתן לבורר סמכות למתן סעד זמני, אולם הסמכה כזו תהיה מעשית רק ביחסים שבין הצדדים לבוררות וכל עוד הם מקבלים עליהם לבצע החלטות כאלה של הבורר, או מסכימים על סנקציות במסגרת הליך הבוררות. מכל מקום החלטה כזו שאין בה כדי להכריע בסכסוך או בחלק ממנו אינה בגדר פסק בוררות אלא החלטת ביניים שבית-משפט לא הוסמך לאשר או לבטלה מכוח [חוק הבוררות](#) ... ומשהחלטת הבורר ניתנה כסעד זמני (נספח יב [בבש"א 3113/06](#)), אין מנוס מהמסקנה שהחלטת הבורר אינה בגדר פסק בוררות כהגדרתו בסעיף 1 [לחוק הבוררות](#). [משהחלטת הבורר אינה מהווה פסק בוררות](#), אין בית-המשפט מוסמך לאשרה על-פי הוראות [חוק הבוררות](#) ועל-כן נכון יהיה לדחות את תובענת המבקשים לאישור פסק הבוררות".

אותם הדברים נקבעו ב- [ה"פ \(תל אביב\) 598/07](#) נעמן איתן - חברה להנדסה ובניין בע"מ ואח' נ' סוליז מקרקעין ופיתוח (1993) בע"מ ואח' (פורסם במאגרים [פורסם בנבו] - 12/11/07), בעמ' 7:

"גם אם נקבל את הדעה שפרשנות סעיף י"ז לתוספת מסמיך את הבורר להוציא צווי ביניים, לא יהא לצווים אלה תוקף כשלעצמם. לשם ביצועם יהא צריך לפנות לבית המשפט ולבקשו להשתמש בסמכותו לפי סעיף 16(א)(5) [לחוק הבוררות](#) ולהוציא בעצמו את הצו המבוקש שכן אין לבית המשפט סמכות לאשר צו כזה כדרך שהוא מאשר פסק בוררות ... בית המשפט אינו מוסמך לאשר צו זמני של בורר, שכן אין בו כדי להכריע באופן סופי בתביעה או בחלק ממנה. דומה שניסוחו של סעיף 23 [לחוק הבוררות](#) אף שולל אפשרות שכזו, שכן מכוון הוא לפסק בורר שאושר שדינו כפסק דין ו'החלטה' לא נאמר. לכן אין דרך בה יוכל בית משפט לאשר צו כזה של בורר ובלי אישור לא ניתן לכפות את ביצועו באמצעות אף אחת מהרשויות המבצעות".

20. המסקנה היא, שלאחר הגשת הבקשה לבורר להורות על מתן צווי עיקול זמניים (ולמעשה במקומה), היה על המבקש להגיש בקשה לבית המשפט להורות על מתן הצווים, מכוח הסמכות הנתונה לו [בסעיף 16\(א\)\(5\) לחוק הבוררות](#). מכל מקום, לבית המשפט אין סמכות לאשר בדיעבד את הצו שנתן הבורר.

צו העיקול הזמני פקע בהיעדר אישור

21. צו העיקול ניתן על ידי הבורר ביום 13/5/19. כעולה מנספחי התשובה של המשיבה 1, היא הודיעה תחילה למבקש שהיא אינה מחזיקה כספים של המשיבים 2-4 ובהמשך שהיא תפעל רק בהתאם להוראותיו של צו עיקול שיינתן על ידי בית משפט (מכתבי המשיבה 1 צורפו כנספחים 1, 3, 4, 6, 7 ו-8 לתשובתה).

22. [תקנה 378 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד - 1984, שכותרתה "מחזיק שלא הודה", קובעת כך:

"(א) לא הודה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע לו, יהא המבקש רשאי בתוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או בתוך חמישה עשר ימים מתום המועד האמור, הכל לפי נסיבות הענין, להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול.

(ב) דינה של בקשה כאמור כדין כתב תביעה ויחולו עליה הוראות תקנה 19; דינו של מחזיק לענין אישור העיקול כדינו של נתבע, בשינויים המחויבים לפי הענין".

[תקנה 380](#) לאותן תקנות קובעת כך:

"לא ביקש המבקש אישור העיקול כאמור בתקנה 378 יהא העיקול בטל לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו".

23. אין חולק על כך שהמבקש לא פנה לבית המשפט בהליך נפרד לצורך אישור העיקול שהוטל אצל המשיבה 1, ודי בכך כדי לקבוע שהעיקול בטל.
24. המבקש בחר להגיש לבורר בקשה לאישור העיקול שהוטל אצל המשיבה 1. אם לא די בכך שהבקשה כלל אינה עומדת בהוראותיה של [תקנה 378](#), היא נדחתה בהחלטת הבורר מיום 31/7/19 (נספח 5 לתשובת המשיבה 1).
25. המסקנה היא, שגם בהנחה שהיה תוקף לצו העיקול הזמני שניתן על ידי הבורר, הוא פקע בהמשך. מכאן שאין לפני בית המשפט בהליך זה צו עיקול תקף הניתן לאישור.

סיכום

26. המבקש עתר למתן הצהרה, שלפיה הכספים שנתפסו אצל המשיבה 1, מכוח צו עיקול זמני ופסק בורר שניתנו נגד המשיבים 2-4, הם אכן מעוקלים.
27. כפי שפורט לעיל, לבורר לא הייתה סמכות להורות על מתן צווי עיקול זמניים.
28. גם אם הייתה לבורר סמכות כנ"ל, הרי שאין לבית המשפט סמכות לאשר צו ביניים שניתן בהליך בורות.
29. ממילא צו העיקול הזמני שהוטל על ידי הבורר על כספים המגיעים למשיבים 2-4 מהמשיבה 1 התבטל, לאחר שהמבקש לא הגיש לבית המשפט בקשה לאישורו ואף בקשתו בעניין זה לבורר נדחתה.
30. התוצאה היא שהתובענה נדחית. המבקש ישלם למשיבה 1 שכ"ט עו"ד בסך של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ ולמשיבים 2-4 שכ"ט עו"ד בסך של 15,000 ₪ בצירוף מע"מ.

ניתנה היום, י"א תשרי תשפ"א, 29 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

רוגן פלג 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה